

Pölyttjästrategia-työryhmän 11. kokouksen muistio

Asettamiskirjeen diaarinumero VN/12462/2020

Aika: 9.9.2021 klo 12.30–15.15

Paikka: etäkokous, Microsoft Teams

Läsnä:

Jäsenet:	Esko Hyvärinen	YM, puheenjohtaja
	Marjukka Mähönen	MMM, varapuheenjohtaja
	Päivi Akkanen	Ruokavirasto
	Mika Virtanen	MTK
	Kaija Kallio-Mannila	Tukes
	Mirkka Aarrekorpi	SML
	Mikko Kuussaari	SYKE
	Kaisa Junninen	Metsähallitus
	Reima Leinonen	Kainuun ELY-keskus
	Olli Ojala	YM
	Juho Paukkunen	SLL (varajäsen)
	Hanna Skogster	Puutarhaliitto
	Terhi Taulavuori	ProAgria (poistui klo 14.10)
	Tomi Pousi	HML ry
	Terho Hyvönen	Luke
	Susanna Koivujärvi	Väylävirasto
Sihteerit:	Janne Heliölä	SYKE (ryhmän 1. sihteeri)
	Sakari Raiskio	Luke (ryhmän 2. sihteeri, varajäsen)
Poissa:	Tuuli Ylikotila	Kuntaliitto
	Tapani Veistola	SLL
	Pasi Sihvonen	Luomus

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Esko Hyvärinen avasi kokouksen klo 12.30. Hän toimi kokouksen puheenjohtajana ja Sakari Raiskio sihteerinä. Hyväksyttiin kokouksen asialista.

2. Edellisen kokouksen muistio

Ei kommentteja edellisen kokouksen muistioon, joten se hyväksyttiin muutoksitta.

3. Seurantaesityksen päivitetty versio

Mikko Kuussaari avasi esitystä kansallisen pölyttäjaseurannan järjestämisestä. Hän kertoi käytetyistä seurantamenetelmistä, kuten Janne Heliölän kesällä kokeilemista värimaljapyydysten käytöstä. Kokeilu osoitti pyydysten toimivan, mutta erityisesti pyydysten koentaväliin on syytä kiinnittää huomiota niin helteisellä kuin myös sateisella säällä. Koentavälin pituus, suunnitellusti noin kaksi viikkoa, vaikuttaa suoraan myös seurannan kustannuksiin. Seuranta on tarkoituksenmukaisinta keskittää keskikesään, juhannuksesta elokuun puoliväliin ajoittuvalle jaksolle. Eri elinympäristöjen seurantaosiot ovat myös selkiytyneet. Nykyiseen Tunturiperhosseurantaan on tarkoitus liittää mukaan myös muiden pölyttäjien seuranta värimaljoilla. Seuranta keskittyy noin kuukauden jaksolle Lapin ydinkesään. Seuranta pyritään käynnistämään viidellä paikalla Kilpisjärvellä, minkä lisäksi myöhemmin tavoitteena on saada mukaan viisi paikkaa muilta tunturialueilta. Rainer Peltola Lukesta on koordinoanut metsämarjaseurantaa, johon pyritään liittämään mukaan myös pölyttäjaseurantaa värimaljapyydyksillä ainakin kymmenellä havaintopaikalla.

Kaisa Junninen totesi, että Metsähallitus voisi ottaa järjestääkseen lajistoltaan arvokkaiden niittyjen ja suojelumetsien osalta pölyttäjien seurannan. Heliölä totesi, että talousmetsissä seuranta onnistunee parhaiten lähinnä metsäteiden varsilla, sillä varsinaisella metsämaalla ajoittaiset hakkuutoimet vaikuttavat suuresti tuloksiin.

Hyvärinen totesi, että seuranta pyritään saamaan käyntiin mahdollisimman nopeasti, ehkä jo ensi vuoden aikana. Seurannan käynnistäminen 2022 edellyttää hankerahoitusta, mutta jatkossa tarvittava pysyvä rahoitus olisi tarkoituksenmukaista osoittaa suorana budjettirahoituksena. Junninen ehdotti metsien seurantalinjoista, että ne olisi tarkoituksenmukaisinta satunnaistaa perustettaessa, ja pitää ne sen jälkeen samoilla paikoilla mahdollisista hakkuutoimista riippumatta. Näin toimitaan maatalousympäristöissäkin, joissa havaintopaikkaa ei vaihdeta, vaikka viereisten peltojen viljelykasvit vaihtuvat. Juho Paukkunen esitti, että hakkuuaukeita olisi hyvä saada mukaan niiden yleisyyden vuoksi, mutta totesi samalla, että aukkojen metsittyessä linjalaskenta käy niillä hankalaksi. Olisi kuitenkin tärkeää saada tietoa metsien pölyttäjistä metsämarjojen kukinnan aikaan eli alkukesällä. Reima Leinonen totesi värimaljojen käytön seurantamenetelmänä keväisin olevan haitallista, sillä silloin pyydyksiin joutuu suuria määriä kimalaiskuningattaria. Samalla Leinonen kertoi Tunturiperhosseurannan jatkuvuuden olevan turvattu niin kauan, kun sille löytyy päävastuullinen koordinaattori.

Paukkunen kritisoi esitystä perustaa seurattaville maatalousalueille uusia 250 metrin laskentalinjoja aiempien MYTVAS-laskentalohkojen lisäksi. Hän esitti, että tämän sijasta yhdistettäisiin aina viiden 50 metrin laskentalohkon havainnot yhteen. Kuussaari totesi, että tämä vääristäisi vertailuasetelmaa, sillä viisi erillistä 50 metrin linjaa ei ole vertailukelpoinen yhden 250 metrin linjan kanssa. Marjukka Mähönen muistutti, että rahoitusta seurantojen toteuttamiseksi kannattaa hakea useammasta eri paikasta, mahdollisesti jatkossa myös CAP-paketista. Lisäksi Mähönen pohdiskeli pölyttäjaseurannan linkittämistä esimerkiksi valtakunnan metsien inventointiin (VMI). Kuussaari kertoi, ettei VMI:n kanssa ole keskusteltu, mutta totesi että periaatteessa VMI-verkoston olisi mahdollista liittää mukaan

MYTVAS-alueiden lähistöltä. Heliölä kuitenkin muistutti, että VMI -seuranta toistetaan vain noin 10 vuoden välein, mikä on turhan harvoin pölyttäjäseurannan näkökulmasta.

Olli Ojala otti kantaa seurantakokonaisuuden rahoitukseen toivoen, että kukin politiikkasektori kantaa siitä oman osuutensa. Pölyttäjät kytkeytyvät vahvimmin maatalouspuolelle, joten merkittävä osa rahoituksesta tulisi löytyä sieltä. Hyvärinen veti yhteen rahoituskysymystä toteamalla, että seuranta käynnistäminen edellyttää hankerahoitusta, johon luontevasti tulisi osallistua sekä MMM että YM. Lisäksi hän muistutti, ettei työryhmän tarvitse ottaa kantaa siihen mistä rahoitus tulee, vaan ainoastaan arvioida rahoitustarve, jonka perusteella ministeriöt voivat keskustella rahoitusmahdollisuuksista. Lopuksi Hyvärinen pyysi, että kaikki muutosehdotukset seurantaesitykseen toimitetaan sihteereille 20.9. mennessä.

4. Strategiadokumentin kokonaisuuden koostaminen

Heliölä muistutti puheenjohtajan aiemmista evästyksistä strategian sisällön suhteen. Kokous keskittyi käsittelemään toimenpide-ehdotuksia.

Mähönen tiedusteli, onko tarkoitus tuottaa ruotsinkielisen lyhennelmän lisäksi myös englanninkielinen lyhennelmä. Puheenjohtaja totesi, että lopulliseen julkaisuun tulee sisältymään tiivistelmät sekä ruotsiksi että englanniksi, mutta tämä on vasta lausuntokierroksen jälkeisen julkaisuvaiheen asioita. Kaija Kallio-Mannila kertoi lähettävänsä vielä Tukesin kommentteja sähköpostilla.

Heliölä esitti, että EU -tason tavoitteisiin ja velvoitteisiin liittyvät kirjaukset siirrettäisiin toimenpiteistä dokumentin yleiseen osaan, lukuun 2.3.

Mirkka Aarrekorpi toivoi, että mehiläisten puhdasparitustarhojen sallimisesta myös suojelualueille voitaisiin vielä keskustella. Junninen kertoi, että Metsähallituksessa on jo aiemmin tehty linjaus, ettei tarhamehiläisyhteiskunnille myönnetä lupia valtion suojelualueilla, poikkeuksena on harkittu Pohjolan tumma mehiläisrotu sekä paritustarhat / -pesät. Nämä MH:n linjaukset koskevat luonnollisesti vain valtionmaita, yksityismaiden suojelualueiden osalta ELY-keskukset ovat vastuuviranomaisia. Lisäksi esiin nousi kysymys tarhamehiläisiin liittyen seurantatietojen tarkentamisesta ja kohdennetusta seurannasta. Aarrekorpi kertoi, että mehiläishoito-ohjelma sisältää seurantaa, mutta tarkoitetaanko valvonnalla Ruokaviraston tekemää valvontaa. Selvitystä tähän kohtaa kaivataan, jonka Mähönen lupasi MMM:stä tarkistaa.

Seuranta ja tutkimus -osiossa nostettiin esille rahoitukseen liittyen, onko tutkimusohjelmiin tullut jo täsmennystä. Tätä kohtaa voisivat vielä tutkimuslaitokset miettiä. Kuussaari totesi tähän, että aiempien kokemusten perusteella luokkaa 2M€ voisi olla tutkimusohjelman budjetiksi uskottavaa tasoa.

Puheenjohtaja muistutti, että dokumenttiin liittyvät kommentit on lisättävä Tiimeriin viimeistään 20.9. mennessä, jotta sihteerit saavat kaikki dokumentit valmiiksi ennen viimeistä kokousta.

Tiimerissä on esitetyt Excel -taulukot toimijoiden vastuista ja osallistumisista. Näitä käytiin läpi ja muokattiin Heliölän johdolla. Tarkoitus on, että kukin taho täyttää taulukoihin oman välilehtensä, johon merkitsee potentiaaliset vastuut ja osallistumiset. Heliölä totesi, että Ruokavirasto puuttui luonnoksesta ja lisätään vielä joukkoon. Kommentit myös tämän taulukon sekä toimenpiteiden priorisointia koskevan taulukon täytöistä tarvitaan 20.9. mennessä.

SOVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi tullaan vielä liittämään osaksi strategiadokumenttia. Esimerkkinä näytettiin saimaannorpan suojelustrategiassa käytettyä taulukkotarkastelua. Sihteeristö tekee arvioinnista pohjaesityksen, joka toimitetaan työryhmälle kommentoitavaksi. Taulukon täytöistä päätetään viimeisessä kokouksessa.

5. Muut mahdolliset asiat

Heliölä mainitsi, että SYKE:n tekemä taustaselvitys ”Pölyttäjien tila Suomessa” -raportti julkaistaan 22.9.2021. Hän tiedottaa asiasta YM:n ja MMM:n viestintää.

6. Seuraavat kokoukset

Seuraava kokous 27.9. klo 12.30 – 16.00, jolloin viimeistellään ja hyväksytään koko strategiapakettin sisältö. Työryhmän esityksen luovutusajankohta ja –tapa ilmoitetaan myöhemmin.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.15